

SPIS TREŚCI

<i>Robert Pyka</i> , Teoria działania i samotworzenia się społeczeństwa jako nowatorski wkład Alaina Touraine'a do współczesnej socjologii francuskiej i światowej	IX
<i>Bronisław Misztal</i> , Socjologia Alaina Touraine'a i jej wpływ na modernizację myślenia o społeczeństwie w Polsce	XXIX
Wprowadzenie	3
Słowo wstępne	17
Rozdział I: HISTORYCZNOŚĆ	19
A. Społeczeństwo zwraca się ku sobie	19
a) Poza funkcjonowaniem 19, b) Składniki historyczności: wiedza [<i>connai-</i> <i>ssance</i>], akumulacja, model kulturowy 21, c) Społeczeństwo rozdarte 24, d) Napięcia i konflikty 28	
B. Działanie historyczne	30
a) Podmiot historyczny 30, b) Między integracją a sprzecznością 32	
C. Cztery fundamenty socjologii	35
a) Funkcje, kontrole, decyzje, działania 35, b) Od socjologii funkcjona- litycznej do socjologii działania 40, c) Kalkulacja i maska 45, d) W stronę socjologii działania 48	
D. Narodziny socjologii	51
a) Niewidzialna ręka wycofuje się 51, b) Poza historycznością? 54	
E. Od orientacji do praktyki	55
a) Instytucje 56, b) Organizacja społeczna 57, c) Hierarchizacja i auto- nomia poziomów analizy 58, d) Kreacja oparta na konflikcie 60	
F. Aktorzy i systemy	62
a) Od aktora do relacji społecznych 62, b) Aktor buntuje się hardo 65	
Rozdział II: SYSTEM DZIAŁANIA HISTORYCZNEGO	67
A. Piętno historyczności	67
a) Wymiary 68, b) Elementy 71, c) System działania historycznego i system ekonomiczny 74, d) Jedność systemu działania historycznego 77	

B. Ustalenie położenia systemu działania historycznego	80
a) Debaty społeczne 80, b) Agendy historyczności 83	
C. Funkcjonowanie systemu	86
a) Kontr-elementy 86, b) Kryzysy działania historycznego 92, c) Wpływ i zerwanie 96	
D. Konfiguracje systemu działania historycznego	98
a) Konstrukcja czterech typów społecznych 98, b) Modele kulturowe i formy produkcji 106, c) Periodyzacja 108, d) Ewolucja historyczna 114	
 Rozdział III: STOSUNKI KLASOWE	123
A. Historyczność i klasy społeczne	124
a) Podwójna dialektyka klas społecznych 124, b) Ideologia dominująca i system działania historycznego 131, c) Konflikt klasowy i system działania historycznego 133, d) Stosunek dominacji 134, e) Klasy i kontr-elementy 136	
B. Klasy jako aktorzy historyczni	139
a) Pole aktorów historycznych 139, b) Aktor klasowy 143, c) Aktorzy w konflikcie 145, d) Ideologia i utopia 147, e) Odmiany konfliktu klasowego 149	
C. Typy systemów klasowych: społeczeństwo przemysłowe	153
a) Historyczne warunki „europejskiej” odmiany klas społecznych 153, b) Klasy społeczne w społeczeństwie przemysłowym 155	
D. Społeczeństwo postindustrialne	158
a) Poza historycznością? 159, b) Nowe konflikty klasowe 162	
E. Alienacja	169
F. Uwagi końcowe	172
 Rozdział IV: SYSTEM POLITYCZNY ALBO INSTYTUCJONALNY	177
A. Instytucje	177
a) Od pola historyczności do organizacji 178, b) Konstrukcja systemu instytucjonalnego albo politycznego 181, c) Klasa dominująca 184, d) Problemy społeczne 185, e) Siły polityczne 186, f) Rząd 189, g) Zależność i autonomia systemu politycznego 190, h) Retoryka instytucjonalna 193, i) System polityczny nie działa na społeczeństwo, lecz w nim 194	
B. Instytucjonalizacja	198
a) Od organizacji do instytucji 201, b) Od konfliktu do instytucji 204	
C. Między historycznością a organizacją	206
a) Silny związek systemu instytucjonalnego i pola historyczności 207, b) Silny związek systemu instytucjonalnego i organizacji społecznej 208, c) Niska otwartość systemu instytucjonalnego 209, d) Duże otwarcie systemu instytucjonalnego 211, e) Ani tron, ani maska 213	
D. Państwo	216
a) Integracja poziomów funkcjonowania społeczeństwa 216, b) Państwo i „społeczeństwo obywatelskie” 220, c) Interwencjonizm państwowy i sto-	

- sunki klasowe 221, d) Państwo, instytucje i organizacja społeczna 226,
e) Od Państwa-gwaranta do Państwa-zarządcy 228, f) Wnioski 231

Rozdział V: ORGANIZACJA SPOŁECZNA	235
Wprowadzenie: Na skrzyżowaniu socjologii i historii	235
A. System organizacyjny	239
a) Jego wymiary 240, b) Jego elementy 242, c) Ciągłość i zmiana 244, d) Kryzysy systemu 246	
B. Administracje, przedsiębiorstwa i agendy	249
a) Administracje 250, b) Przedsiębiorstwa 255, c) Agendy 261, d) Sekula- ryzacja 266	
C. Kategorie praktyki społecznej	268
a) Organizacje między historycznością a historią 268, b) Praktyka histo- ryczności 272, c) Stosunki klasowe i praktyka społeczna 275, d) Praktyka społeczna i Państwo 281, e) Dyskurs, ideologia i retoryka 287, f) Systemy społeczne 291	
 Rozdział VI: RUCHY SPOŁECZNE	 295
A. Cztery rodzaje zachowań zbiorowych	295
a) Zachowania właściwe dla kryzysu organizacyjnego 296, b) Napięcia in- stytucjonalne 299, c) Protesty modernizujące 304	
B. Natura ruchów społecznych	306
a) Tożsamość, opozycja i całość 306, b) Pole działania historycznego 314, c) Alienacja 321, d) Formy dekompozycji ruchów społecznych 324, e) Na- rodziny socjologii ruchów społecznych 328	
C. Historia naturalna ruchów społecznych	331
a) Utopie i kontr-utopie 331, b) Starcie 333, c) Instytucjonalizacja 334, d) Peryferyjne ruchy społeczne 336	
D. Poziomy projektu	338
a) Projekt i ruch społeczny 338, b) Trzy poziomy 341, c) Zarządzanie pro- blemami wewnętrznymi 342, d) Maksimum możliwego działania 344, e) Cień ruchów społecznych 346	
E. Formowanie się ruchów społecznych	349
a) Od świadomości do działania 349, b) Modulacje ruchów społecz- nych 351	
F. Ruchy społeczne i państwo	358
a) Ruch i partia 358, b) Totalny ruch społeczny i kryzys rewolucyjny 361	
Wnioski	364
 Rozdział VII: ZMIANA SPOŁECZNA	 369
Wprowadzenie: historyczność, konflikt, zmiana	369
a) Od historyzmu do historyczności 370, b) Modyfikacja, adaptacja, muta- cja 372, c) Konflikty i zmiana 376	

sunki klasowe 221, d) Państwo, instytucje i organizacja społeczna 226,
e) Od Państwa-gwaranta do Państwa-zarządcy 228, f) Wnioski 231

Rozdział V: ORGANIZACJA SPOŁECZNA	235
Wprowadzenie: Na skrzyżowaniu socjologii i historii	235
A. System organizacyjny	239
a) Jego wymiary 240, b) Jego elementy 242, c) Ciągłość i zmiana 244, d) Kryzysy systemu 246	
B. Administracje, przedsiębiorstwa i agendy	249
a) Administracje 250, b) Przedsiębiorstwa 255, c) Agendy 261, d) Sekula- ryzacja 266	
C. Kategorie praktyki społecznej	268
a) Organizacje między historycznością a historią 268, b) Praktyka histo- ryczności 272, c) Stosunki klasowe i praktyka społeczna 275, d) Praktyka społeczna i Państwo 281, e) Dyskurs, ideologia i retoryka 287, f) Systemy społeczne 291	
Rozdział VI: RUCHY SPOŁECZNE	295
A. Cztery rodzaje zachowań zbiorowych	295
a) Zachowania właściwe dla kryzysu organizacyjnego 296, b) Napięcia in- stytucjonalne 299, c) Protesty modernizujące 304	
B. Natura ruchów społecznych	306
a) Tożsamość, opozycja i całość 306, b) Pole działania historycznego 314, c) Alienacja 321, d) Formy dekompozycji ruchów społecznych 324, e) Na- rodziny socjologii ruchów społecznych 328	
C. Historia naturalna ruchów społecznych	331
a) Utopie i kontr-utopie 331, b) Starcie 333, c) Instytucjonalizacja 334, d) Peryferyjne ruchy społeczne 336	
D. Poziomy projektu	338
a) Projekt i ruch społeczny 338, b) Trzy poziomy 341, c) Zarządzanie pro- blemami wewnętrznymi 342, d) Maksimum możliwego działania 344, e) Cień ruchów społecznych 346	
E. Formowanie się ruchów społecznych	349
a) Od świadomości do działania 349, b) Modulacje ruchów społecz- nych 351	
F. Ruchy społeczne i państwo	358
a) Ruch i partia 358, b) Totalny ruch społeczny i kryzys rewolucyjny 361	
Wnioski	364
Rozdział VII: ZMIANA SPOŁECZNA	369
Wprowadzenie: historyczność, konflikt, zmiana	369
a) Od historyzmu do historyczności 370, b) Modyfikacja, adaptacja, muta- cja 372, c) Konflikty i zmiana 376	

A. Czasowość systemów społecznych	377
a) Czasowość pola historyczności 377, b) Czasowość instytucji i organizacji 380	
B. Zachowania związane z zerwaniem	383
a) Otwarcie i zamknięcie 383, b) Blokada i kryzys 387, c) Rewolucyjne działanie krytyczne 388, d) Instytucjonalne działanie krytyczne 394, e) Antycypujące działanie krytyczne 395, f) Poziomy projektu działania krytycznego 397, g) Działanie krytyczne rządzących 401, h) Od wykluczenia do zerwania 403	
C. Zachowania związane z transformacją wewnętrzną	405
a) Siła 405, b) Mobilizacja 407, c) Innowacja 409, d) Dominacja i innowacja 411, e) Rozwój 413	
D. Formy rozwoju	417
a) Pozytywne i negatywne warunki rozwoju 417, b) Społeczeństwa woluntarystyczne 420, c) Społeczeństwa zakontraktowane 427, d) Społeczeństwa liberalne 429	
E. Uwagi końcowe	435
WNIOSKI	437
1. Socjolog i społeczeństwo	437
2. Analiza i działanie	439
3. Schyłek lub narodziny socjologii	443
4. Internacjonalizacja socjologii	445
5. Autor opuszcza swoją książkę	446
Słownik	449
Bibliografia	455
Indeks osobowy	457
Indeks rzeczowy	461